

HOMME EN HET NOODGEVAL
Annejan Mieras & Linde Faas (ill.)
(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Annejan Mieras is een Nederlandse schrijfster. Ze was eerst 15 jaar lang architect, maar dat bleek niet haar droomjob te zijn. Ze stapte over naar het onderwijs, en geeft nu drie dagen in de week les in een basisschool in Rotterdam. Met lezen en schrijven had ze als kind niet zo veel, ze begon pas verhalen te schrijven als volwassene, toen een vriendin haar meevroeg naar een schrijfcursus. Haar debuut was “Portiek Zeezicht”, “Homme en het noodgeval” is haar tweede boek.

Linde Faas is Nederlandse maker van animatiefilms, illustrator en kunstenares die momenteel in het noorden van Noorwegen woont, waar ze inspiratie vindt in de wilde natuur van het arctische noorden. Ze illustreerde al veel boeken van andere auteurs, maar publiceerde ook twee eigen prentenboeken. “De jongen en de zee”, dat vorig jaar verscheen, zal al in minstens negen verschillende talen vertaald worden.

1. VERHAAL

Personages

Homme en Pien

Homme is de ik-figuur en dus het hoofdpersonage, maar Pien is een minstens even belangrijk personage.

- Voor wie voelden de juryleden in de loop van het verhaal het meest sympathie?
- Hoe zouden zij gereageerd hebben in de plaats van Homme? (Je moet je kamer afstaan aan iemand van je klas die je niet zo graag mag. Verwijs hierbij naar dit citaat: “Het gaat me ook niet om de spullen. Het gaat om de kamer en om het uitzicht. En om ergens de baas te zijn.” (p. 13))
- Hoe zouden ze gereageerd hebben in de plaats van Pien? (Je moet een tijdje intrekken bij een vreemd gezin zonder dat je daarom gevraagd hebt. Verwijs hierbij naar Piens eerste gedicht: “... ik wou dat ik hier niet was” (p. 23))
- Voor wie is de situatie het moeilijkst? Waarom?

OPDRACHT

Vraag de juryleden om een passage te herschrijven of hervertellen vanuit het perspectief van Pien. Je kan hiervoor bijvoorbeeld de passage gebruiken waarin Pien aankomt bij Hommes huis (p. 18-21)

Ouders

Er is nogal een verschil tussen de ouders van Homme en de moeder van Pien.

- Hoe zouden de juryleden de ouders van Homme omschrijven? (Soms streng en strikt, soms begripvol en luisterbereid, maken tijd voor hun kinderen)
- Vinden ze de ouders van Homme goede ouders? Begrijpen ze waarom ze zo veel van Homme vragen? Is dat terecht?

- Hoe zouden de juryleden de moeder van Pien omschrijven? (Heeft het moeilijk, heeft daarom niet altijd aandacht voor Pien, maar is tegelijk wel overbezorgd)
- Vinden ze de moeder van Pien een goede moeder? Begrijpen ze waarom ze zo is?

Tim

- Is Tim een leuke grote broer? Waarom (niet)?

Lieuwe en Stan

- Wat vinden de juryleden van Lieuwe en Stan?
- Zijn ze echte vrienden voor Homme?
- Homme wil er graag bijhoren en is daardoor niet altijd helemaal zichzelf bij zijn vrienden. Begrijpen de juryleden dat? Hoe zouden zij reageren in plaats van Homme?
- De houding van Homme evolueert in de loop van het boek. Hoe precies? (In het begin is hij heel negatief over Pien, na een tijdje vertelt hij steeds minder over haar, en op het einde zegt hij rechtuit dat het Pien is die de haaiantand gevonden heeft)

Kees

- Wat vinden de juryleden van Kees?
- Is hij een vriend voor Homme? Of eerder een soort van raadgevende volwassene, zoals een oom?
- Kees geeft Homme de volgende raad: “Voordat je een oplossing kunt verzinnen, moet je de situatie eerst goed bestuderen, Homme. Dat doe ik ook met de kapotte fietsen die hier worden binnengebracht. ... Ga maar eerst een paar dagen goed kijken wat er allemaal gebeurt.” (p. 16) Is dit een goede raad? Doen de juryleden dit zelf soms ook?

Einde

Op het einde van een boek worden meestal de verhaallijnen afgerond.

- Welke vragen krijgen in dit boek op het einde een antwoord?
 - We komen een klein beetje te weten wie de vader van Pien is, en ook wie hij niet is.
 - We weten waarom Kees afwezig was.
 - Homme en Pien beginnen uiteindelijk beter met elkaar overweg te kunnen.
 - Homme durft eerlijker te zijn tegen zijn vrienden.
 - Het zal uiteindelijk beter gaan met Pien en haar moeder (zie biografie van Pien op het einde: ze gaan samen fietsen, Pien schrijft een dichtbundel)
- Welke vragen worden niet beantwoord?
 - Hoe lang zal Pien uiteindelijk bij de familie van Homme blijven?
 - Blijft het goed gaan tussen Homme en Pien? Worden ze misschien vrienden?
 - Zal Pien haar vader leren kennen?
- Vinden de juryleden het einde bevredigend?
- Hadden ze graag nog meer vragen beantwoord gezien? Zo ja, welke?
- Is dit goed zo, dat er een paar vragen open blijven?
- Hebben ze zelf nog verder gefantaseerd na het wegleggen van het boek?
- Hoe denken zij dat het verder gaat?

Illustraties

Met uitzondering van de cover zijn de enige illustraties de kleine ijzerdieren aan het begin van elk hoofdstuk.

- Misten de juryleden meer / grotere illustraties? Houden ze meer van boeken met veel illustraties?
- Wat vonden ze van de getekende ijzerdieren? Konden ze zich de ijzerdieren hierdoor beter voorstellen? Of konden ze dit ook/beter aan de hand van de beschrijvingen in de tekst?

2. VERWERKING

Gedichten

Schrijven

In dit boek staat poëzie centraal. Pien schrijft zelf gedichten, ze is er erg goed in, Homme iets minder.

- Houden de juryleden van dichten? Schrijven ze soms gedichten?
- Moet een gedicht altijd rijmen? Wat vinden ze van de uitspraak van de juf: "Rijmen hoeft ook niet altijd. Sommige dichters hebben dat niet nodig." (p. 43)

OPDRACHT

Je kan met de juryleden twee dicht-oefeningen doen die gebaseerd zijn op het boek.

1. Geef hen dezelfde opdracht die Pien en Homme van hun juf krijgen: schrijf een gedicht over jezelf en waar je woont (p. 41).
2. Wanneer dit goed gaat en de juryleden vinden het dichten leuk, kan je het wat moeilijker maken. Neem het gedicht 'Het moment' van Wislawa Szymborska erbij. Geef de juryleden één van de laatste regels (of laat er hen zelf één kiezen). Kunnen ze met deze zin als beginregel een gedicht maken, net als Pien?

Lezen

Verzamel in de bib een aantal dichtbundels voor kinderen en leg ze open, zodat de juryleden erin kunnen bladeren. (Als je via een video-bijeenkomst samenkomt, is dit niet mogelijk. Neem dan onmiddellijk de bijlage met voorbeeldgedichten erbij.)

- Lezen de juryleden ook graag gedichten?
- Zouden de juryleden er zelf voor kiezen in een dichtbundel te lezen?
- Welk soort gedichten spreken hen aan?

Het moment

- Wat vonden de juryleden van het gedicht 'Het moment'? Hebben ze het in zijn geheel gelezen toen het verhaal uit was?
- Vonden ze het een moeilijk gedicht? Kunnen ze het helemaal uitlezen of blijven ze op een bepaald moment hangen?
- Begrijpen ze waarover het gedicht gaat?
- Was het een goed idee van de schrijfster van het boek om dit gedicht als rode draad te gebruiken, of maakt dit het boek moeilijk?

Het gedicht gaat over een moment van vrede en harmonie in de weidse natuur. In bijlage vind je enkele kindergedichten met een gelijkaardig thema. Laat ze de juryleden rustig lezen.

- Wat vinden ze van deze gedichten? Herkennen ze er het gedicht 'Het moment' in?

Psychische problemen

Doorheen het boek lezen we af en toe wat er is met Piens moeder.

- Hommes moeder legt het uit als: "Ze is al heel lang erg moe. Nu gaat ze een paar weken naar een soort hotel om goed uit te rusten. Een rustoord." (p. 21)
- Homme interpreteert dit eerst als: "Haar moeder is superlui, joh. Die gaat gewoon een paar weken naar een hotel!" (p. 37)
- De juf verduidelijkt verder: "Haar moeder is daar niet voor de lol, maar voor haar herstel. En dat heeft ze hard nodig." (p. 38)
- Over Piens moeder komen we te weten dat ze een grijs gezicht heeft en zwarte kleren draagt. Ze zegt ook nooit zo veel als ze op bezoek komt.

- Op het einde vertelt Pien dat haar moeder haar soms vergat, of een paar dagen niet voor haar zorgde. (p. 166)
- Begrepen de juryleden wat hier speelt op de achtergrond? Dat Piens moeder een psychische ziekte / een ziekte in het hoofd heeft waardoor ze niet altijd een goede moeder kan zijn?
- Vinden ze dat de auteur dit goed verwoordde, dat het doorheen het verhaal uiteindelijk duidelijk werd, of vonden ze het allemaal moeilijk om te begrijpen?
- Homme begreep het zelf duidelijk nog niet helemaal in het begin, hij vond Piens moeder gewoon lui. Wat vonden de juryleden van de uitleg van Hommes moeder in het begin? Te vaag? Had ze onmiddellijk duidelijker moeten zijn? Waarom (niet)?
- En wat vonden ze van Hommes reactie in het begin? Zouden ze zelf ook zo reageren of zouden ze sneller begrip hebben?
- Wat vinden de juryleden van Pien, met deze kennis in het achterhoofd?
- Begrijpen ze dat het voor kinderen als zij niet makkelijk is, dat ze daarom soms wat 'raar' overkomen?

Is dit een thema waar de juryleden eerder over gehoord hebben?

- Hebben ze hier eerder over gelezen of misschien iets op tv gezien?
- Kennen ze zelf iemand die zo'n ziekte heeft, die hiervoor misschien ook naar het ziekenhuis of een rustoord moest?

Recensies

Auteur Annejan Mieras geeft in Homme en het noodgeval een geschakeerd beeld van de manieren waarop kinderen en volwassenen kunnen lijden onder onbegrip, verdriet en depressie, terwijl het ook hoop op troost en beterschap geeft. (Vanessa Joosen, De Standaard)

De talentvolle Mieras wil wat veel in dit boek, maar redt zich met haar heldere toon, fijne dialogen en levensechte personages. (Bas Maliepaard, Trouw)

Prachtig verteld verhaal over een herkenbare situatie met levensechte personages en een heel positieve instelling. (Pol Van Damme, Pluizuit)

De tekst is zeer toegankelijk voor jonge lezers. De taal is eenvoudig, misschien soms net een tikkeltje te Nederlands voor Vlaamse lezertjes. De verhaallijn is makkelijk te volgen en de achterliggende boodschap een absolute meerwaarde. Homme en Pien zijn zeer herkenbaar voorgesteld. Elke lezer zal wel een Homme of een Pien kennen of er misschien wel een zijn. (Karen Simaey, Pluizer)

Mieras maakt het waar met Homme en het noodgeval want het is een intrigerend en knap geconstrueerd verhaal met meer focus. Een gedicht van Nobelprijswinnares Wslawa Szymborska als rode draad gebruiken, zonder dat het over de hoofden van kinderen heen gaat. Dan heb je wat in je mars. (Jaap Friso, Jaapleest)

Bovenstaande recensies kan je gebruiken om met de juryleden in gesprek te gaan over hun oordeel over dit boek. Bevraag hen telkens over wat de volwassen recensenten schrijven, klopt dit voor hen?

- Vonden ze dat dit boek over verdriet en depressie ging, en dat het einde verwees naar troost en beterschap? Welke thema's sprongen er voor hen uit?
- Gaat het boek over te veel verschillende dingen?
- Is het vlot en helder geschreven?
- Zijn de personages levensecht en herkenbaar voor de juryleden?
- Hadden ze last van te veel Nederlandse uitdrukkingen in de taal?
- Vonden ze dat het gedicht op een begrijpelijke manier in het boek verwerkt is?
- Kunnen de juryleden in één zin samenvatten wat ze van het boek vonden?

VERDER LEZEN:

- Camping zeevos / Hilde Vandermeeren en Harmen van Straaten (ill.) (Davidsfonds/Infodok, 2012)
- Ollie en het kronkeldier / Wilma Geldof en Marieke Nelissen (ill.) (Luitingh-Sijthoff, 2016)
- Leen / Koos Meinderts en Annette Fienieg (ill.) (Ploegsma, 1994)
- PSSST! Het grote weetjes en niet-weetjes boek over psychische ... euh...je weet wel / Brenda Froyen en Tom Schoonooghe (ill.) (Borgerhoff & Lamberigts, 2019)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.